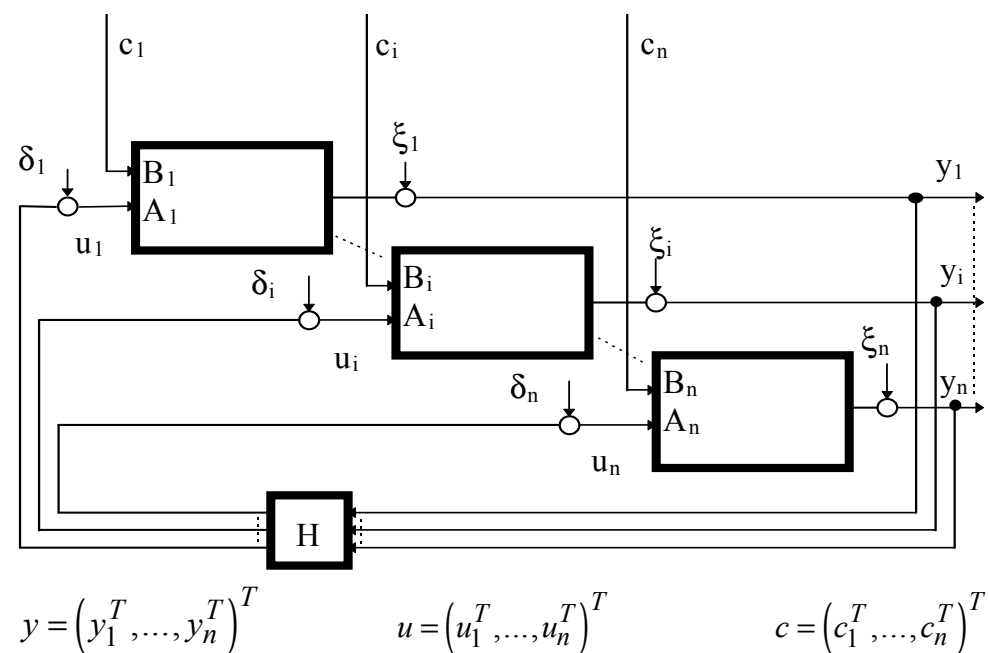

#09

Systemy o złożonej strukturze

- system składa się z wielu elementów, obiekty (podsystemy) wchodzące w skład systemu są ze sobą połączone i wzajemnie od siebie zależne
- mogą wystąpić ograniczenia w dostępności pomiarowej sygnałów
- identyfikowalność pojedynczych obiektów prostych wchodzących w skład systemu nie implikuje identyfikowalności całego systemu (w szczególności, że identyfikowalność parametrów systemu złożonego w warunkach deterministycznych zależy m.in. od wartości parametrów poszczególnych obiektów (podsystemów), których nie znamy oraz od struktury połączeniowej systemu)
- ewentualne sprzężenia zwrotne przenoszą zakłócenia wyjściowe na wejścia

Obiekt identyfikacji

$$A = \text{diag}(A_1, \dots, A_n) \quad B = \text{diag}(B_1, \dots, B_n)$$

$$H = (H_1^T, \dots, H_n^T)^T$$

$$\delta = (\delta_1^T, \dots, \delta_n^T)^T \quad \xi = (\xi_1^T, \dots, \xi_n^T)^T$$

Opis formalny systemu

$$y = A u + B c + \xi$$

$$u = H y + \delta$$

Założenia

Z1: macierz połączeń H (struktura systemu) jest znana;

Z2: system jest dobrze określony, tzn. dla każdej wartości pobudzenia c i każdej wartości zakłóceń (δ, ξ) istnieje dokładnie jedna wartość wyjścia y ;

Z3: wartości c i y w dowolnym momencie mogą być zmierzone;

Z4: system przy braku zakłóceń byłby identyfikowalny;

Z5: zakłócenia ξ i δ mają zerowe wartości oczekiwane i są niezależne od siebie oraz od pobudzeń c ;

Z6: wartości c , δ i ξ są takie, że uogólniona macierz pobudzeń

$$E_N = [e^1, \dots, e^N]$$

gdzie $e = (c^T, \theta^T)^T$ oraz $\theta = A\delta + \xi$ jest zagregowanym zakłóceniem przeniesionym na wyjście systemu, jest - dla $N \geq \dim e$ - pełnego rzędu z prawdopodobieństwem 1, tj. $\text{rank } E_N = \dim e$.

Cel

odkrycie prawdziwych wartości współczynników w liniowych opisach każdego obiektu wchodzącego w skład systemu (zawartych w macierzach A i B) na podstawie pomiarów c^k i y^k ($k=1..N$) uzyskanych w eksperymencie.

Opis kompaktowy (równania pomiarów)

$$y = Kc + G\theta$$

gdzie

$$G = (I - AH)^{-1}$$

$$K = GB$$

Estymacja metodą najmniejszych kwadratów

$$V_{iN} = (A_i, B_i)W_{iN} + \Theta_{iN} \quad \text{gdzie } \Theta_{iN} = (\theta_i^1, \dots, \theta_i^N)$$

$$V_{iN}W_{iN}^T = (A_i, B_i)W_{iN}W_{iN}^T + \Theta_{iN}W_{iN}^T$$

$$\boxed{(A_{iN}, B_{iN}) = V_{iN}W_{iN}^T (W_{iN}W_{iN}^T)^{-1}}$$

gdzie

$$w_i^k = \left(\tilde{u}_i^{kT}, c_i^{kT} \right)^T \quad V_{iN} = [v_i^1, \dots, v_i^N] \quad W_{iN} = [w_i^1, \dots, w_i^N]$$

$\tilde{u}_i^k = H_i v^k$ v^k jest wynikiem pomiaru wyjścia y^k

Przypadek 1) brak zakłóceń pomiarowych: $v^k = y^k$,

Przypadek 2) obecność zakłóceń pomiarowych: $v^k = y^k + \eta^k$.

Zasadnicza wada estymatora

asymptotycznie obciążony

$$\lim_{N \rightarrow \infty} \mathbf{E}(A_{iN}, B_{iN}) \neq (A_i, B_i)$$

przyczyna: występowanie strukturalnego sprzężenia zwrotnego w systemie, a co za tym idzie – skorelowanie zachodzące pomiędzy zakłóceniami (zagregowanymi) θ_i , działającymi na wyjścia podsystemów, a wejściami interakcyjnymi u_i , które zależą od wyjść systemu.

Metoda zmiennych instrumentalnych (Instrumental Variables)

$$\boxed{\begin{pmatrix} A_{iN}^{IV} & B_{iN}^{IV} \end{pmatrix} = V_{iN} \Psi_{iN}^T (W_{iN} \Psi_{iN}^T)^{-1}}$$

W1: wymiarowość Ψ_{iN} jest identyczna jak wymiarowość macierzy W_{iN} :

$$\Psi_{iN} = [\psi_i^1, \dots, \psi_i^N] \quad \psi_i^k = (\psi_{i,1}^{kT}, \psi_{i,2}^{kT})^T$$

gdzie

$$\dim \psi_{i,1} = \dim u_i$$

$$\dim \psi_{i,2} = \dim c_i$$

W2: macierz $W_{iN} \Psi_{iN}^T$ jest odwracalna (nieosobliwa);

W3: elementy $\psi_{i,1}^1, \dots, \psi_{i,1}^N$ i $\psi_{i,2}^1, \dots, \psi_{i,2}^N$ macierzy Ψ_{iN} są asymptotycznie silnie *skorelowane* z wejściami zewnętrznymi $c^1, \dots, c^N$;

W4: elementy $\psi_{i,1}^1, \dots, \psi_{i,1}^N$ i $\psi_{i,2}^1, \dots, \psi_{i,2}^N$ macierzy Ψ_{iN} są asymptotycznie *nieskorelowane* z zakłóceniami $\theta^1, \dots, \theta^N$ działającymi na wyjścia podsystemów.

Konstrukcja zmiennych pomocniczych

Oznaczmy przez L_i macierz formującą Ψ_{iN} z macierzy pobudzeń zewnętrznych systemu E_N

$$\Psi_{iN} = L_i E_N$$

Postulat (względem na warunki W3 i W4 oraz niedostępność pomiarową wektora θ)

$$L_i = \begin{bmatrix} \Gamma_i & 0 \\ I_i & 0 \end{bmatrix}$$

Γ_i jest macierzą o wymiarze $\dim u_i \times \dim c$, o której zakładamy, że jest pełnego rzędu

I_i jest macierzą blokową o wymiarach $\dim c_i \times \dim c$, z jednostkowym i -tym blokiem kolumnowym:

$$I_i = [0, \dots, 0, I, 0, \dots, 0]$$

Własności asymptotyczne (przypadek braku zakłóceń pomiarowych)

$$V_{iN} = (A_i, B_i)W_{iN} + \Theta_{iN} \quad / \cdot \Psi_{iN}^T$$

błąd estymacji

$$(A_{iN}^{IV}, B_{iN}^{IV}) - (A_i, B_i) = \Theta_{iN} \Psi_{iN}^T (W_{iN} \Psi_{iN}^T)^{-1} \quad \Delta_N = 1/N \Theta_{iN} \Psi_{iN}^T (1/N W_{iN} \Psi_{iN}^T)^{-1}$$

zapiszmy

$$W_{iN} = F_i E_N \quad , \text{gdzie} \quad F_i = \begin{bmatrix} H_i K & H_i G \\ I_i & 0 \end{bmatrix}$$

na podstawie warunków W1÷W4 oraz mocnego prawa wielkich liczb otrzymujemy:

$$\begin{aligned} 1/N \Theta_{iN} \Psi_{iN}^T - p.1 &\rightarrow [0 \quad : \quad 0] \\ 1/N W_{iN} \Psi_{iN}^T - p.1 &\rightarrow \begin{bmatrix} \Sigma_{\tilde{u}, \psi_1}^i & \Sigma_{\tilde{u}, c}^i \\ \Sigma_{c, \psi_2}^i & \Sigma_{c, c}^i \end{bmatrix} \end{aligned}$$

gdzie $\Sigma_{x,y}^i$ oznacza macierz korelacji wzajemnej pomiędzy wektorami losowymi x_i i y_i

Wniosek

$$(A_{iN}^{IV}, B_{iN}^{IV}) - p.1 \rightarrow (A_i, B_i)$$

Optymalna generacja zmiennych instrumentalnych

$$\|E\{\Delta_N^T \Delta_N\}\|_2 \rightarrow \min$$

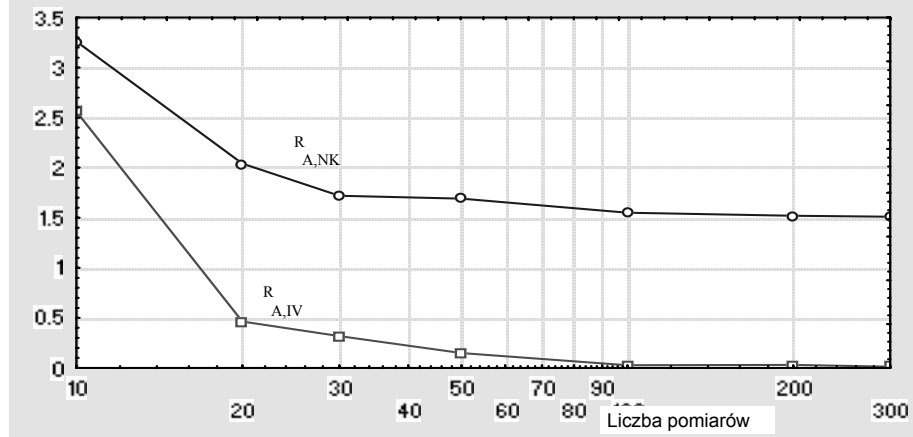
$$\begin{aligned} \psi_{i,1}^{k*} &= E(u_i^k | c = c^k) = H_i K c^k \\ \psi_{i,2}^{k*} &= c_i^k \end{aligned} \quad k=1..N \quad (9)$$

Uwaga: macierz K jest nieznana

Wyniki eksperymentów

Porównanie błędów estymacji metodami NK i IV dla elementów macierzy A.

Zależność średniego błędu identyfikacji od wyboru zmiennych instrumentalnych.

